

Afrikanska kulturer – i Afrika, i världen, i Sverige

Lär- och lektionsmaterial för gymnasieskolan

Fall 2 – Tema: Etnicitet – Zulu i Sydafrika

**VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA** **ETNOGRAFISKA**

Tema: Etnicitet – Zulu i Sydafrika

Instruktion: Arbeta i grupp. Dela upp uppgifterna och frågorna mellan er. Redovisa muntligt för resten av klassen under 5 till 10 minuter kring vad ni kommit fram till utifrån frågorna och uppgifterna nedan:

1. Basfakta om landet och folket

Använd valfri källa som internet eller forskningslitteratur på bibliotek för att få fram information om geografiskt läge, befolkning, huvudstad, politik/styre och språk.

2. Afrosvenskar som härstammar från fallets land/folk

Använd valfri källa för information om hur många svenskar som härstammar från fallets land/folk.

3. Vad berättar källorna om fallets tema?

A. Museiföremål som finns i utställningen Magasinet?

B. Övrigt föremål?

C. Bilder? Historisk bild från Världskulturmuseerna och nutida bild?

D. Texter? Vetenskaplig text från Världskulturmuseerna och nyhetsartikel?

E. Populärkulturellt inslag?

Tips! Använd dokumentets källor, kartor och bilder under er redovisning. Svara på frågor som: Vad visar föremålen, hur har de använts och av vem/vilka? Vad berättar och visar bilderna, texterna och de populärkulturella inslagen? Fokusera på vad som är aktuellt idag kring fallets tema och på vilket sätt detta är det. För vissa källor finns mer information än andra. Fundera och spekulera om informationen är knapphändig. Försök koppla samman källorna för att skapa en större förståelse. Vad har de med varandra att göra? Hur hör de ihop? Sammanfatta avslutningsvis vad ni kommit fram till och vad ni har lärt er!

A. Museiföremål som finns i utställningen Magasinet

Använd appen "Magasinet" som visar en digital version av utställningen Magasinet. Museiföremålet och tillhörande information finns i montervägg A.

<http://magasinet.etnografiskamuseet.se/>

B. Övrigt föremål

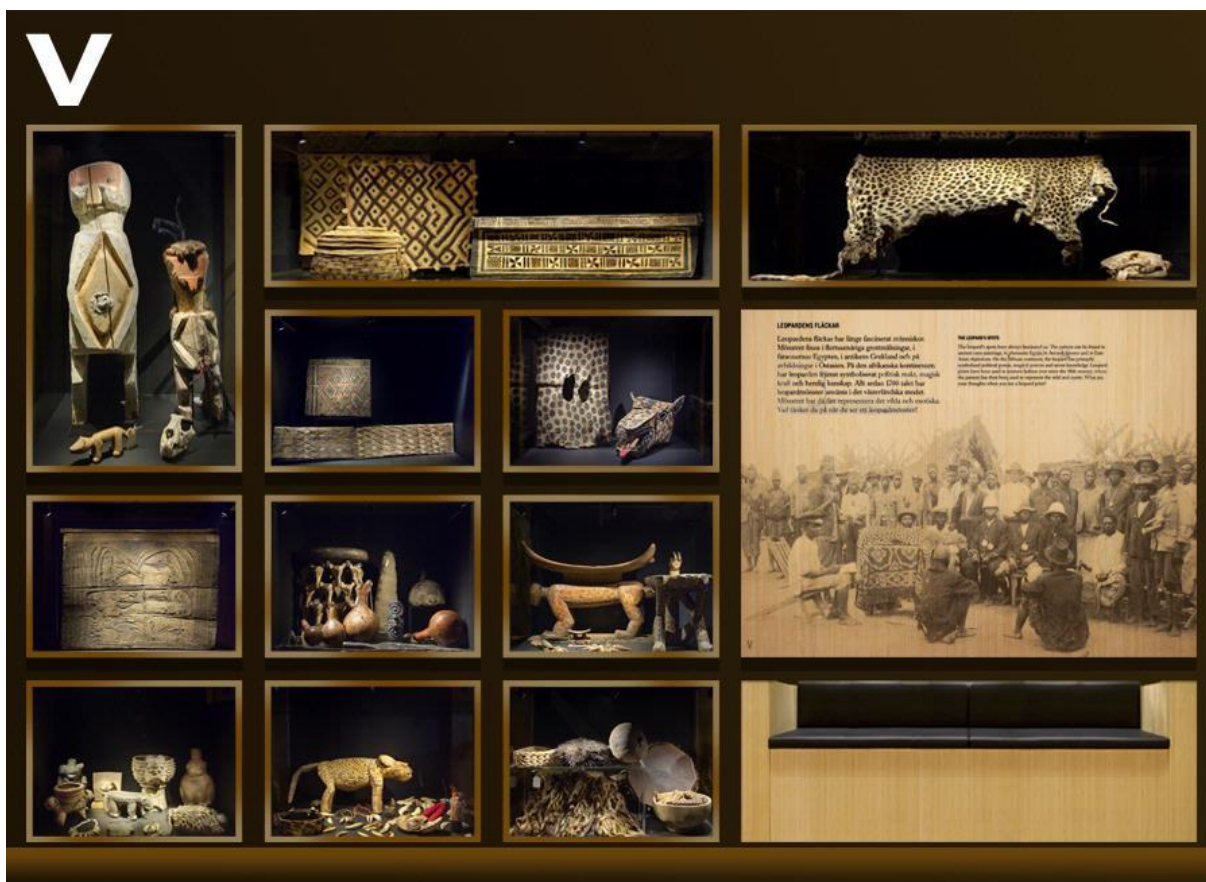
C. Bild – Historisk bild från Världskulturmuseerna

C. Bild – Nutida bild

D. Text – Vetenskaplig text från Världskulturmuseerna

Utställningstext från utställningen Magasinet:

Magasinet – Leopardens fläckar

Objektbeskrivning

Leopardens fläckar har länge fascinerat människor. Mönstret finns i flertusenåriga grottmålningar, i faraonernas Egypten, i antikens Grekland och på avbildningar i Östasien. På den afrikanska kontinenten har leoparden främst symboliserat politisk makt, magisk kraft och hemlig kunskap. Allt sedan 1700-talet har Leopardmönster använts i det västerländska modet. Mönstret har då fått representera det vilda och exotiska. Vad tänker du på när du ser ett leopardmönster?

Magasinet - Slinga

Fortsätt till monter V där vi har samlat föremål som föreställer leoparder och jaguarer eller gjorda av delar av de djuren.

Leoparder finns i Afrika och Asien medan jaguarerna hör hemma i Central- och Sydamerika.

De stora kattdjuren med sina vackra pälsar och smidiga kroppar är mytomspunna, beundrade och fruktade.

Leoparder och jaguarer sammankopplas ofta med makt och styrka, både världslig och andlig. Deras päls, klor och tänder har används som kläder och smycken.

I modevärlden är leopardmönstret ständigt aktuellt och symboliserar allt från dyrbar exotism till billig smaklöshet. Så här skrev författaren Kerstin Thorvall: ”Förr eller senare kommer man in i den fatala ålder när leopardmönstret blir en oemotståndlig frestelse.”

En legend från zulufolket i södra Afrika berättar om hur en leopard dödade och åt upp hövdingen Khanka som inte tillräckligt försökte försvara sitt folk mot briter. Leoparden hade därefter samlag med hövdingens dotter Nalleti som så småningom födde Ingwe, leopardkrigaren. Ingwe växte upp till en man med leopardens styrka, smidighet och vilda temperament. Han var fruktad av både briter och boer.

Leopardens amerikanska kusin jaguaren tillskrivs samma egenskaper som leoparden, alltså makt, styrka och andlig kraft. I montern längst ner till vänster ser du en olmekisk varjaguar av grönsten. En varjaguar är en blandning av människa och jaguar (jämför varulv).

Olmeker, zapoteker, maya och andra mesoamerikanska indianfolk associerade jaguarer med den undre världen, med vatten, grottor och schamanism men också med solen. Härskarna prydde sig ofta med jaguarpäls.

Sväng runt hörnet och kryp in i rummet X.

Montertext:

P05:: Hantverk från Zulu i Sydafrika

Objektbeskrivning

År 1896 var Zulu inte längre en självständig nation utan sedan lång tid besegrad och underställd det brittiska imperiet. Det hierarkiska samhället genomgick stora och brutala förändringar: koloniala intressen vann allt större kontroll över handel, försörjning och styre, medan kristna missionärer fick verka fritt. Även den materiella kulturen påverkades.

Glaspärlor var tidigare de kungliga släkternas privilegium men nu kunde gemene man också få tag på dem, använda dem i olika hantverk och bära dem. Pärlhantverket förändrades och fick olika regionala uttryck i den vidsträckta provinsen KwaZulu-Natal. Olika mönster och färgkombinationer signalerade social, politisk och religiös tillhörighet.

De svenska missionärerna Otto och Elin Witt bodde från 1876 i området och blev både aktörer i och vittnen till zulusamhällets omvandling.

D. Text – Nyhetsartikel

Zulukungen Goodwill Zwelithini död i Sydafrika, 72 år gammal

Publicerad den 12 mars 2021

BILDKÄLLA,REUTERS

Bildtext: Kung Goodwill Zwelithini behandlades för diabetesrelaterade problem.

Kung Goodwill Zwelithini av Zulu-nationen i Sydafrika har dött på sjukhus där han behandlades för diabetesrelaterade problem.

Kungen, 72, var ledare för Sydafrikas största etniska grupp och en inflytelserik traditionell härskare. Han hade lagts in på sjukhus i KwaZulu-Natal förra veckan för att övervaka sitt pågående diabetestillstånd. Kungens premiärminister tackade Sydafrika för dess "fortsatta böner och stöd i denna svåraste tid".

President Cyril Ramaphosa har sagt att han kommer att tilldelas en statsbegravning - normalt reserverad för presidenter och tidigare ledare. Datumet har inte meddelats, men under tiden kommer nationella flaggor att vaja på halv stång. Han kommer att ligga i det kungliga palatset i Nongoma, cirka 300 km från Durban där han låg på sjukhus, i "några dagar", enligt hans farbror, chief Mangosuthu Buthelezi.

Den rättframme kungen

Av Pumza Fihlani, BBC News, Johannesburg

Kung Zwelithini var en direkt ättling till kung Cetshwayo, som ledde Zulu-nationen under kriget med britterna 1879. Under hela sin 50-åriga regeringstid var han en stark förespråkare för att bevara den kulturella identiteten. Som väktare av Zulu traditioner och seder återupplivade han många kulturella sedvänjor, inklusive Umhlanga - även känd som Reed Dance-ceremonin. Ceremonin ses av vissa som patriarkal och sägs syfta till att fira oskuld bland flickor och unga kvinnor och öka medvetenheten om hiv/aids i en provins med några av de högsta infektionsfrekvenserna. Sydafrikas president har beskrivit honom som en "älskad visionär". Han kommer att bli ihågkommen som en rak talare, ibland till vissas vrede. Han var ibland kritisk mot den styrande afrikanska nationalkongressen (ANC) och anklagade den för att ha misskött landet. År 2015 sa han kontroversiellt att utländska medborgare måste packa ihop och återvända till sina länder - då beskylldes hans kommentarer för att underblåsa attacker mot utlänningar i hans provins. Kungen sade senare att kommentarerna hade tagits ur sitt sammanhang och beskrev attackerna som "avskyvärda".

Fem saker om kung Goodwill Zwelithini:

BILDKÄLLA,GETTY-BILDER

- Utnämnd till tronföljare bara 20 år gammal 1968
 - Inte krönt förrän 1971 eftersom han gömde sig efter att ha mottagit dödshot
 - Hans roll var ceremoniell men ändå enormt inflytelserik
 - Regerade som kung av Zulu-nationen i fem decennier
 - Efterlämnar sex fruar och 28 barn
-

Hur inflytelserik var kung Goodwill Zwelithini?

Kung Zwelithini var en av de mest kända monarkerna på kontinenten och kanske globalt. Han styrde Zulu-nationen under den traditionella ledarskapsklausulen i Sydafrikas republikanska konstitution, men hans roll var till stor del ceremoniell. Han ledde den 11 miljoner starka zulunationen - omkring 18 procent av Sydafrikas befolkning - men han har också familjeband till Swazi- och Xhosa-nationerna genom äktenskap och respekteras av andra kulturgrupper också. Han tog också sitt kulturella inflytande internationellt när han under åren reste till väst för att främja handel och turism för sin hemprovins KwaZulu-Natal. Vilken roll spelade kung Goodwill Zwelithini när apartheid höll på att ta slut? Under apartheid, en legaliserad form av rasism där vita människor var privilegierade över alla andra, var kung Zwelithinis roll inte välkänd. Men chief Buthelezi använde ofta honom och zulunationalismen för att stärka sin politiska ställning som ledare för Inkatha Freedom Party, en bitter rival till ANC, som under Nelson Mandela ledde kampen mot apartheid. Kung Zwelithini hjälpte till att föra in Zulu-nationen i det nya politiska systemet genom att övertala chief Buthelezi och hans parti att delta i Sydafrikas första demokratiska val 1994. Efter apartheidtidens slut fanns det tillfällen då zulukungen berömde apartheidregeringen - han hade sagt att nationalpartiet hade byggt upp en stark ekonomi och att ANC:s regering hade förstört vinsterna från det förflutna.

Vem blir Zulukung nu?

Det är inte klart vem av kungens 28 barn som kommer att efterträda honom - detta är något som Zulu kungliga familj förväntas ge råd om.

E. Populärkulturellt inslag

☰ YouTube^{SE} Shaka Zulu trailer

Shaka Zulu opening credits and theme song - 1986

96 423 visningar... 👍 649 🗨️ OGILLA ➦ DELA ⌵ SPARA ...

“Shaka Zulu”, tv-serie (1986). Sök på denna formulering eller välj länk:

[Shaka Zulu opening credits and theme song - 1986 - YouTube](#)

